

 Österbottens välfärdsområde Pohjanmaan hyvinvointialue	Dokumenttyp ANVISNING FÖR PROFESSIONELLA		Sida 1 (2)
Namn PERIFER VENKANYL (IV-KANYL)	Förberedd av: Kvalitet och tillsyn/ Hygienskötare Datum: 17.5.2022	Godkänd: Camilla Koivisto Genet Segaro Datum: 2.8.2022	Uppdaterad: Enhetens namn Datum:

Insättning av iv-kanyl

- Desinficera händerna och samla redskapen som behövs för kanyleringen till exempel på ett desinficerat bord.
- Desinficera händerna på nytt och klä på dig skyddshandskar.
- Placera stasen på plats. Välj en lämplig och så rak ven som möjligt. Undvik söndriga hudområden, veckområden eller en infekterad extremitet.
- Desinficera insticksstället ($A12t \geq 70\%$) och hudområdet som kommer under förbandet. En noggrann mekanisk rengöring från insticksstället utåt är viktig. På detta sätt minskas mikrobmängden även i hudens djupare skikt. Låt huden torka och rör inte mera vid det desinficerade området.
- Sätt in i venen en så liten säkerhetskanyl som möjligt.
- Släpp stasen, dra bort nålen från kanylen och sätt den direkt i kärlet för stickande och skärande föremål. En trevägskran med slang, vid vilken man har fäst en injektionsventil (MicroClave™ eller Q-syte®) vid alla läkemedelsportar och en möjlig infusions slang, förenas till kanylen. Slangen ska fyllas med 0,9 % NaCl innan man fäster denna till kanylen. Alternativt kan man använda en kanyl, som har färdigt en integrerad trevägskran. På injektionsventiler som inte är förenade med en slang kan man sätta på desinficerande korkar (SwabCap®). (Kanyler med färdig injektionskork används t.ex på operationssalen och dejour pkl vid VCS.)
- Fäst kanylen med ett genomskinligt förband och undvik att röra vid undre delen av förbandet.
- Ta av dig skyddshandskarna och desinficera händerna.

Hantering av iv-kanyl

- Desinficera händerna alltid före hantering av kanyler och infusions slangar/-apparater.
- Undvik att röra kanylen i onödan. Vid injektionsportarna fästs endast sterila engångsredskap. Följ tillverkarens anvisningar om du använder injektionsventil.
- Om det inte finns tillgång till desinficerande korkar, desinficera injektionsporten före användning med $\geq 70\%$ alkoholduk i minst 15 sekunder och låt därefter torka i 5-10 sekunder.
- Smutsiga eller blodiga korkar till injektionsportar och injektionsventiler bör bytas. Efter att man tagit loss korken eller ventilen, får du inte sätta den tillbaka, utan man ska sätta på en ny kork/ventil.
- Om patienten inte har uppehållsdropp, skölj kanylen med 0,9 % NaCl med pulserande teknik före och efter du gett medicin.

Vård och observation/kontroll av iv-kanyl

- Desinficera händerna och kontrollera insticksstället och förbandet dagligen.
- Lagg märke till infektionstecken: rodnad, värmeökning, svullnad, utsöndring osv. **Använd VIP-score som hjälp =visual mätare vid utvärdering av instickningsstället på huden vid kanylen.**
- Kontrollera att kanylen fungerar och att den är på sin plats.
- Kontrollera förbandets skick. Förbandet byts med 5-7 dagars mellanrum, eller när det är smutsigt, fuktigt, håller på att lossna eller när det har samlats blod eller fukt under förbandet. Före du byter förbandet, skall du desinficera händerna och klä på dig fabriksrena skyddshandskar. Håll kanylen orörlig. Blod och annat sekret kring insticksstället rengörs med sterila komprimerade fuktade med 0,9 % NaCl. Hudområdet runtomkring insticksstället desinficeras ($\geq 70\%$ A12t). Låt huden torka förrän ett rent förband fästs.

- Byt infusions slangar med 3-4 dagars mellanrum och samtidigt också injektionsventiler. Efter en blodtransfusion byts alltid infusions slang. Vid fettlösning infusions byts slang dagligen. Byt också injektionsventilen och skölj med 0,9 % NaCl.
- Rekommendationen är att infusions slang byts efter varje gång, när man ger upprepade iv-mediciner utan uppehålls dropp. Efter du har gett medicinen, skölj kanylen med 0,9 % NaCl. Injektionsventilen behöver du inte byta, men du kan sätta en desinficerande kork på ventilen.
- Bedöm behovet av kanylen varje dag/under varje arbetsskift. Ta bort onödiga kanyler.
- Om kanylen är insatt i en akut situation eller i en situation, där aseptiken varit bristfällig, byts kanylen så fort som möjligt (inom 48 timmar). Annars behöver man inte byta kanylen rutinmässigt.

Dokumentation och VIP-score

- Dokumentera detaljer av kanylens insättning i patientjournalen (t.ex Fysiologiset mittaukset): storlek, insticksställe, tidpunkt. Sätt även insättningsdatum på det genomskinliga förbandet.
- Dokumentera kanylens funktion, observationer av insticksstället och förbandets skick varje dag/under varje arbetsskift i vårdplanen (hoitosuunnitelma). Använd VIP-score som hjälp.
- Dokumentera byte av infusions slang.
- Dokumentera också borttagning av kanyl.
- Dokumentera en möjlig kanylinfektion i SAI-registret (t.ex VCS och Malmska sjukhus).
- Den ovannämnda informationen dokumenteras också i patientjournalen (HOI) när en patient förflyttas till annan vårdinrättning.

Möjliga smittovägar vid kanylinfektioner

- Oftast får infektionen sin början från insticksstället eller kanylens öppning. Vid infektioner som börjat från insticksstället växer mikrober i underhudsvävnaden runt kanylen och de sprids längs kanylens yttre vägg mot spetsen av kanylen och vidare in i blodkärlet.
- En mikrobkolonisation kan även bildas vid kanylens öppning. Därifrån förflyttar sig mikroberna längs kanylens insida mot spetsen och in i blodkärlet. Oftast uppkommer infektionen då kanylen redan är på plats i venen dvs vid användning. Det är ovanligt att kontaminationen av kanylspetsen sker i samband med insättning av kanylen.
- Infektionsrisken ökar om kanylen rör sig fram och tillbaka i kärlet. Därför är det viktigt att fixera kanylen ordentligt.

Patienthandledning

- Berätta varför man sätter in en kanyl.
- Patienten skall undvika vidröring av kanylen.
- Uppmana patienten att ta kontakt med skötare, om det känns smärta eller övriga känningar vid insticksstället, eller om kanylen lossnar eller förbandet håller på att lossna.
- När patienten duschar sig, ska kanylen skyddas tätt med plast.

Nyckelord: iv-kanyl, perifer venkanyl

Referenser/tilläggsinformation:

Österbottens välfärdsområde • www.osterbottensvalfard.fi • Växel 06 218 1111

Denna anvisning är avsedd för professionella inom vårdbranschen.